



Хоміч В. Д.

студентка ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

На сучасному етапі формування світу дуже важливим є регіональна економічна політика сталого розвитку. Для деяких країн це питання перейшло в стадію вдосконалення, для деяких, таких як наша Україна та країни, що розвиваються, воно є метою та перспективою.

Сталий розвиток базується на необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їхню потребу в безпечному і здоровому довкіллі. Політика щодо досягнення стійкого розвитку здійснюється на різних рівнях управління. Основою регіональної економічної політики сталого розвитку є системний підхід і сучасні інформаційні технології, які дозволяють дуже швидко моделювати різні варіанти напрямків розвитку, з високою точністю прогнозувати їхні результати та вибрати найоптимальніший шлях.

Для створення інтегрального значення економічного сталого розвитку в 2015 році були використані такі показники: ВРП на душу населення; частка підприємств, що отримали прибуток; рівень рентабельності підприємств; капіталомісткість інвестицій у ВРП і коефіцієнт покриття імпорту експортом (показники-стимулятори) і рівень інфляції (показник-дестимулятор).

За розрахованим стандартизованим значенням ВРП на душу населення місто Київ має значення показника в 2,8 разу вище середнього рівня. Це найвище значення. Луганська та Чернівецька область має значення нижче середнього рівня на 57 % і 49,4 %, відповідно.

За розрахованим стандартизованим значенням частки підприємств, що отримали прибуток, Кіровоградська область мала значення показника на 13,5 % вище за середній рівень, а м. Київ — на 12,2 % нижче середнього рівня.

За розрахованим стандартизованим значенням рівня рентабельності підприємств Сумська область має значення показника на 13,5 % вище середнього рівня. Це найвище значення. Луганська та Одеська область має значення нижче середнього рівня на 20,4 % і 13,4 %, відповідно.

За розрахованим стандартизованим значенням капіталомісткості інвестицій у ВРП, м. Київ та Івано-Франківська область мали значення показника на 53,4 % і 46,8 %, відповідно, вище за середній рівень, а Харківська область — на 32,8 % нижче середнього рівня.

Стандартизована оцінка рівня інфляції в Вінницькій області свідчить про те, що середнє значення показника на 7,4 % вище за рівень інфляції в Вінницькій області.

За розрахованим стандартизованим значенням коефіцієнту покриття експортом імпорту, Кіровоградська та Донецька області мали значення показника в 1,5 разу та 1,4 разу, відповідно, вище за середній рівень, а м. Київ — на 69,9 % нижче середнього рівня.

Згрупуємо регіони України за рівнем інтегрального показника: вище середнього рівня ($>1,05$), середній рівень ($0,95-1,05$) і нижче середнього рівня ($<0,95$).

Лідером серед усіх регіонів у 2015 році виявився м. Київ, у якому за сформованою системою показників інтегральна оцінка становить 1,404. Вона вказує, що економічний розвиток даного регіону на 40,4 % вищий за середній рівень по всіх регіонах України.

Найгіршим регіоном за економічним розвитком стала Закарпатська область з інтегральною оцінкою 0,834, яка вказує на те, що економічний розвиток даного регіону на 16,6 % нижчий за середній рівень.

До групи регіонів вище середнього рівня віднесено м. Київ, Кіровоградську, Донецьку, Полтавську, Миколаївську, Київську, Дніпропетровську, Запорізьку області.

До групи регіонів середнього рівня потрапили: Вінницька, Івано-Франківська, Житомирська, Хмельницька та Луганська області.

Всі інші регіони відносяться до групи регіонів нижче середнього рівня.

Однією з цілей сталого розвитку в Україні щодо економічного зростання є досягнення підвищення продуктивності в економіці шляхом диверсифікації, технічної модернізації та інноваційної діяльності, в тому числі шляхом приділення особливої уваги секторам з високою доданою вартістю і працемістким секторам. Цього можна досягнути збільшенням витрат на науково-дослідні роботи. Для аналізу локалізації та концентрації в столичному соціально-економічному районі, як найбільш наукомісткому, використаємо дані про валовий регіональний продукт і витрати на виконання науково-технічних робіт за 2013–2015 роки.

Київська область протягом 3 років була найбільшою за часткою ВРП і часткою витрат на виконання науково-технічних робіт. Частки ВРП Житомирської та Чернігівської області знаходилися приблизно на одному рівні. Найменший вклад серед витрат на виконання науково-технічних робіт вносила Житомирська область.

Розрахунок коефіцієнтів локалізації показав, що:

- протягом усього періоду в Київській області частка витрат на виконання науково-технічних робіт менша, ніж належна їй частка за валовим регіональним продуктом у 2013 році — на 28,5 %, у 2014 — на 14,6 %, у 2015 — на 13,2 %. Київська область є регіоном-реципієнтом;
- у Чернігівській області в 2013 та 2015 роках частка витрат на науково-технічні роботи перевищувала частку ВРП. У 2014 році частка витрат на виконання науково-технічних робіт була менша, ніж належна їй частка за валовим регіональним продуктом на 14,9 %;
- найбільший коефіцієнт локалізації спостерігався протягом всього періоду в Житомирській області. Максимальне значення було зафіксовано в 2013 році на рівні 2,746.

Основні напрями регіональної економічної політики сталого розвитку в Україні:

- забезпечення переходу економіки на інноваційну модель розвитку;
- структурна перебудова економіки шляхом прискорення розвитку високотехнологічних галузей;
- створення конкурентоспроможної, соціально орієнтованої ринкової моделі економіки;
- впровадження сталих економічних механізмів природокористування та імплементація екологічної складової в систему національних рахунків;
- підвищення ефективності інвестиційних процесів, у тому числі у сфері відновлення природного капіталу;
- стимулювання впровадження екологічно безпечних, енергетично ефективних і ресурсозберігаючих технологій;
- розвиток технологій замкнутого циклу і технологій очищення, переробки та утилізації промислових і побутових відходів;
- підтримка екологічно ефективного виробництва енергії, включаючи використання відтворювальних джерел енергії і вторинних енергетичних ресурсів;
- розвиток екологічно безпечних видів транспорту та транспортних комунікацій, створення альтернативних видів палива.

Отже, враховуючи світовий досвід, можна зробити висновок, що важливи-ми і поки ще достатньо не розробленими є задачі створення систем оціню-вання показників сталого розвитку, адаптованих до національної та регіона-льної екологічної, економічної та соціальної політик, оцінювання



екологічності продукції, впливу на людину та оточуюче її середовище, застосування методів сталого розвитку до обмеженої, локальної області (підприємства, міста, регіону тощо). На сьогодні вже стало очевидним, що система управління на загальнодержавному та місцевому рівнях повинна передбачати використання цілого комплексу показників, що охоплювали б усі виміри сталого розвитку регіонів: соціальний, економічний та екологічний. Проведене комплексне дослідження сталого розвитку регіонів України дозволило б, в першу чергу, створити певну кількість показників регіонального розвитку, які повністю відтворюють результати економічної, соціальної та екологічної політики центральних і місцевих органів державної влади. Такі показники сформовані та обґрунтовані на основі узагальнення результатів зарубіжних і вітчизняних теоретичних досліджень і практичних розробок з питань сталого розвитку. Разом з тим, здійснений дослідницькою групою аналіз регіонів, за такими інтегральними показниками як індекс сталого розвитку та індекс гармонізації, зробив би можливим для керівників різного рівня державної влади з'ясувати слабкі та сильні сторони сучасної регіональної політики, а також визначити пріоритетні напрямки їх подальшої діяльності. Результати дослідження дають змогу говорити про необхідність диференційованого підходу до розвитку регіонів і єдиної державної стратегії, заснованої на концептуальних принципах сталого розвитку.

Список використаних джерел

1. Юилл Д. Основные характеристики региональной политики стойкого развития: опыт европейских стран // Регион: экономика и социология. — 2011. — Специальный выпуск.
2. Регіональна політика: методологія, методи, практика / Інститут регіональних досліджень НАН України; відп. ред. М. Долішній. — Львів, 2014. — 700 с.
3. Статистична інформація / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Investments and Ukraine [Electronic resource] // Investor Relation Agency. — 2012. — Режим доступу: <http://www.ua-ir.com.ua/ru/investments//>.
5. Сталый розвиток регіонів України [Текст], / М.З. Згуровський, А.О. Болдак. — К.: НТУУ «КПІ», 2009.